

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

**Program działań na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia
skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej młodzieży**

**PRACA DLA MŁODYCH
- DOBRY START**

**Zasady przyznawania środków Funduszu Pracy
stanowiących rezerwę Ministra Pracy i Polityki Społecznej**

Warszawa, maj 2007 r.

Spis treści

1. Cele Programu
2. Adresaci Programu
3. Zakres działań finansowanych z rezerwy Funduszu Pracy w ramach Programu
4. Procedura ubiegania się o środki rezerwy Funduszu Pracy na realizację projektów i wymagane dokumenty
5. Sprawozdawczość
6. Załączniki:
 1. Dostępna alokacja środków Funduszu Pracy stanowiących 10% rezerwę Ministra Pracy i Polityki Społecznej, w podziale na województwa
 2. Wzór wniosku o przyznanie środków z rezerwy Funduszu Pracy na realizację Programu
 3. Wzór sprawozdania z wykorzystania środków z rezerwy Funduszu Pracy na realizację Programu

1. Cele Programu

Wobec złożonej sytuacji młodych ludzi wychodzących na rynek pracy oraz pogłębiającego się zjawiska emigracji, podjęcie zadań ograniczających te problemy wydaje się ze wszelkich miar potrzebne. Utrzymujący się wciąż wysoki poziom bezrobocia, ale także relatywnie niskie płace zwiększają skłonność młodzieży do wyjazdów zarobkowych. Potrzeba kompleksowego rozwiązania problemu młodzieży na rynku pracy powoduje konieczność podjęcia intensywniejszych działań, ukierunkowanych na ułatwienie młodym ludziom dostępu do rynku pracy.

Program *Praca dla Młodych - Dobry Start* ma na celu zwiększenie szans młodych ludzi na uzyskanie pierwszego doświadczenia zawodowego oraz objęcie działaniami aktywizującymi.

Program nakierowany jest na wzmocnienie znaczenia umiejętności kluczowych z punktu widzenia dalszej ścieżki zawodowej oraz promocję pracy i przedsiębiorczości.

Ogólnej poprawie sytuacji na rynku pracy towarzyszy co prawda znaczna poprawa sytuacji zawodowej młodych ludzi, ale nadal młodzież charakteryzuje się stosunkowo niską aktywnością zawodową, a wskaźnik bezrobocia wśród młodych jest najwyższy w porównaniu z pozostałymi grupami wiekowymi.

Współczynnik aktywności zawodowej młodzieży (18-24 lata)¹ mierzony jako procentowy udział aktywnych zawodowo w ogólnej liczbie ludności danej kategorii z roku na rok zmniejsza się. W IV kwartale 2006 r. współczynnik aktywności zawodowej młodych ludzi wyniósł 46,2%. Oznacza to, że mniej niż połowa młodych osób ma pracę lub jej poszukuje. Niskie zainteresowanie młodzieży pracą wynika między innymi z tego, że młodzi ludzie przedłużają swoją edukację, a tym samym wejście na rynek pracy, widząc w tym słuszną, możliwość zwiększenia swoich szans w znalezieniu zatrudnienia.

Wśród biernych zawodowo w wieku 15-24 lata w IV kwartale 2006 r. aż 91,2% wskazało jako powód bierności naukę i uzupełnianie kwalifikacji. Jednocześnie młode osoby są zainteresowane zdobywaniem doświadczenia zawodowego w formie odbywania straży, czy też praktyk studenckich w różnego rodzaju firmach i instytucjach. Staże cieszą się również ogromnym powodzeniem wśród młodych bezrobotnych.

¹ Aktywność Ekonomiczna Ludności Polski IV kwartał 2005, GUS, Warszawa 2006

Mimo nadal niskiej aktywności zawodowej młodzieży systematycznie wzrasta wskaźnik zatrudnienia w tej grupie. W IV kwartale 2006 r. 33,5% młodych osób w wieku 18-24 lata pracowało i wskaźnik zatrudnienia młodzieży był o 3,1 punktu procentowego wyższy niż przed rokiem. Jednak płynne wejście na rynek pracy bezpośrednio po ukończeniu szkoły to poważne wyzwanie w sytuacji wysokiego bezrobocia. Nie jest to problemem typowo polskim, bo generalnie młodzież we wszystkich krajach Unii Europejskiej znajduje się w gorszym położeniu na rynku pracy niż osoby w pozostałych kategoriach wiekowych. W większości krajów stopa bezrobocia młodzieży (15-24 lata)² często nawet 2-krotnie przewyższa stopę dla osób w wieku 15-74 lata, a w niektórych krajach stopa bezrobocia młodzieży jest ponad 3-razy wyższa (Luksemburg, Włochy, Szwecja).

W Polsce wskaźnik bezrobocia młodzieży w 2006 r. wynosił według danych Eurostatu 29,8 i był ponad 2-krotnie wyższy niż w grupie osób w wieku 15-74 lata, a jednocześnie był o 7,1 punktu procentowego niższy niż w 2005 r.

Również dane dotyczące bezrobocia rejestrowanego potwierdzają, że sytuacja młodych osób na rynku pracy podlega korzystnym zmianom, choć nadal w rejestrach urzędów pracy pozostaje wielu młodych ludzi. W końcu kwietnia 2007 roku w urzędach pracy zarejestrowanych było 403,7 tys. młodych bezrobotnych do 25 roku życia, tj. 19,2% ogółu bezrobotnych (w analogicznym okresie roku ubiegłego w rejestrach było 580,7 tys. bezrobotnych do 25 roku życia, tj. 21,5% ogółu bezrobotnych).

Mimo pewnej poprawy sytuacji młodych ludzi na rynku pracy zasadnym jest prowadzenie działań ułatwiających młodym ludziom zdobycie doświadczenia zawodowego, podjęcia pierwszej pracy, czy też rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej.

Zasadniczym celem Programu jest więc tworzenie przesłanek do takiej sytuacji, by rozpoczęcie startu zawodowego w Polsce było atrakcyjne, tak w wymiarze satysfakcji zawodowej jak i materialnej.

Biorąc pod uwagę konieczność podejmowania dalszych działań ułatwiających młodzieży płynne wejście na rynek pracy, Pani Anna Kalata, Minister Pracy i Polityki Społecznej

² Dane Eurostat, ze strony <http://epp.eurostat.cec.eu.int>

podjęła decyzję o przeznaczeniu środków rezerwy Funduszu Pracy w wysokości 60 mln zł na realizację Programu *Praca dla Młodych - Dobry Start*³.

Środki te posłużą realizacji projektów aktywizacji zawodowej młodzieży przygotowanych przez powiatowe urzędy pracy i zgłoszonych przez samorządy powiatów

2. Adresaci Programu

Uczestnikami projektów aktywizacji zawodowej realizowanych w ramach Programu *Praca dla Młodych – Dobry Start* będą młodzi bezrobotni do 25 roku życia (określeni w art. 49 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy) mający trudności ze znalezieniem pracy. Dodatkowo na staże będą mogli być kierowani bezrobotni absolwenci szkół wyższych do 27 roku życia (zgodnie z art. 53 ust. 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy).

W Programie powinni uczestniczyć przede wszystkim młodzi ludzie pozostający w rejestrach bezrobotnych krócej niż 3 miesiące.

Podstawę prawną dla wszystkich działań podejmowanych w ramach Programu stanowią regulacje przewidziane w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.).

3. Zakres działań finansowanych z rezerwy Funduszu Pracy

Zamierzeniem Programu jest umożliwienie bezrobotnej młodzieży zdobycia pierwszego doświadczenia zawodowego, rozszerzenie posiadanych już kwalifikacji zawodowych, zdobycie zatrudnienia oraz pomoc w podejmowaniu działalności gospodarczej.

Warunkiem skorzystania ze środków rezerwy Funduszu Pracy w ramach programu *Praca dla Młodych - Dobry Start* będzie przygotowanie Indywidualnych Planów Działań dla młodych ludzi i zaplanowanie wydatków na realizację działań zgodnych z tymi planami. Indywidualny

³ Minister właściwy ds. pracy decyduje o przeznaczeniu rezerwy środków Funduszu Pracy, w wysokości 10% kwoty środków określonych w planie Funduszu Pracy na finansowanie zadań określonych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, zgodnie z art. 109 ust. 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

Plan Działań powinien obejmować: diagnozę możliwości i preferencji młodego człowieka, przedstawienie mu oferty/ofert pracy, pomoc w wyborze pracodawcy oraz pomoc w nawiązaniu kontaktu z wybranym pracodawcą. W przypadku braku odpowiednich ofert pracy – Indywidualny Plan Działań powinien przedstawić działania aktywizujące.

Środki z rezerwy Funduszu Pracy będą mogły być przeznaczone na realizację Indywidualnych Planów Działań, tj. na:

- staż,
- szkolenia, w tym z zakresu umiejętności poszukiwania pracy,
- sfinansowanie kosztów egzaminów umożliwiających uzyskanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, uprawnień lub tytułów zawodowych oraz koszty uzyskania licencji zawodowych,
- udzielanie pożyczek szkoleniowych,
- przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej, założenie spółdzielni socjalnej, albo na utworzenie miejsca pracy dla uczestnika programu.

W szczególnych przypadkach, uzasadnionych wyjątkową sytuacją na lokalnym rynku pracy, środki z rezerwy Funduszu Pracy mogą być wykorzystane na realizację projektów obejmujących oprócz wyżej wymienionych działań aktywizujących dodatkowo także inne działania aktywizujące określone w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

W projektach można uwzględnić także finansowanie z rezerwy Funduszu Pracy pokrycie kosztów zastosowania dodatkowych instrumentów rynku pracy, takich jak koszty przejazdu na szkolenia i staże, zakwaterowania a w przypadku szkolenia - także wyżywienia, jeśli przewidują to warunki umowy z instytucją szkoleniową. Możliwe jest także finansowanie z rezerwy Funduszu Pracy kosztów badań lekarskich i psychologicznych, o ile wymagane są one w związku ze skierowaniem na staże lub szkolenie.

Ponadto projekty mogą uwzględniać wsparcie bezrobotnych pomocą specjalistyczną udzielaną przez doradców zawodowych i liderów klubów pracy, o ile zachodzić będzie taka potrzeba. Środki z rezerwy Funduszu Pracy mogłyby być wówczas wykorzystane na pokrycie kosztów przejazdu na zajęcia z zakresu poradnictwa zawodowego i pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy.

Konieczne jest także przeprowadzenie badania efektywności zatrudnieniowej zastosowanych działań i instrumentów po 3 miesiącach od zakończenia projektu.

Dodatkowa – dzięki środkom rezerwy Funduszu Pracy - pomoc skierowana do młodych bezrobotnych ma na celu dalsze obniżenie wskaźnika bezrobocia, który w Polsce jak wskazano wcześniej w dalszym ciągu pozostaje najwyższy w Europie.

4. Procedura ubiegania się o środki z rezerwy Funduszu Pracy na realizację projektów i wymagane dokumenty

Tryb postępowania przy rozpatrywaniu wniosków i przyznawaniu środków z rezerwy Funduszu Pracy na projekty do realizacji w ramach Programu przewiduje następujące kroki:

1. Projekt opracowuje i wnioski o przyznanie środków na jego realizację z rezerwy Funduszu Pracy przygotowuje powiatowy urząd pracy.
2. Samorząd powiatu składa wniosek z opisem projektu do wojewódzkiego urzędu pracy, biorąc pod uwagę deficyty kwalifikacji na lokalnym i wojewódzkim rynku pracy.
3. Wojewódzki urząd pracy dokonuje oceny projektu w oparciu o poniższe kryteria:
 - spełnianie wymogów formalnych, tj. czy wniosek jest kompletny i spełnia wymagania Programu co do adresatów i zakresu wsparcia oraz czy wnioskodawca jest uprawniony do ubiegania się o środki; wnioski nie spełniające wymogów formalnych są opiniowane negatywnie i nie podlegają dalszej analizie,
 - cele i uzasadnienie planowanych działań: 30 punktów,
 - koszty jednostkowe: 20 punktów,
 - planowana efektywność projektu (z uwzględnieniem specyfiki uczestników i lokalnego rynku pracy): 40 punktów,
 - szczególne zalety projektu (np. innowacyjność): 10 punktów.
4. Wojewódzki urząd pracy sporządza ranking projektów i przedkłada do marszałka województwa listę rankingową zawierającą oceny wraz z załączonymi do niej wnioskami z opisem projektów; wymagane jest podanie krótkiego uzasadnienia w przypadku przyznania punktów za szczególne zalety projektu;
5. Marszałek województwa, po akceptacji listy rankingowej z ocenami projektów i załączonymi wnioskami z opisami projektów, przedkłada je do Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

6. Minister podejmuje decyzję o przyznaniu środków na realizację projektów, kierując się ich pozycją na liście rankingowej oraz biorąc pod uwagę limity środków z rezerwy na poszczególne województwa określone w Załączniku Nr 1; środki przyznawane są do wyczerpania kwoty rezerwy Funduszu Pracy przeznaczonej na realizację Programu.
7. Minister informuje marszałków województw i samorządy powiatów o decyzji w sprawie przyznania środków z rezerwy Funduszu Pracy na realizację projektów w ramach Programu i przekazuje te środki do powiatowych urzędów pracy.

Warunkiem niezbędnym do ubiegania się o środki z rezerwy Funduszu Pracy jest złożenie wniosku według wzoru określonego w Załączniku Nr 2. Wzór wniosku o przyznanie środków z rezerwy Funduszu Pracy będzie dostępny w formie elektronicznej na portalu publicznych służb zatrudnienia.

We wniosku o przyznanie środków podane muszą być w szczególności następujące informacje:

- cele, uzasadnienie projektu i opis planowanych działań (informacja o Indywidualnych Planach Działań, formach aktywizacji i instrumentach rynku pracy),
- charakterystyka uczestników projektu (ilościowa i jakościowa),
- przewidywane efekty,
- zapotrzebowanie na środki ogółem,
- koszty jednostkowe,
- przewidywana efektywność projektu, z uwzględnieniem skutków dla zatrudnienia.

Realizacja projektów, których efektywność nie przekroczy 50% wskaźnika planowanego we wniosku może spowodować nieprzyznanie samorządowi powiatu w następnym roku środków z rezerwy Funduszu Pracy.

Rozpatrzeniu będą podlegały wnioski, które spełniają poniższe warunki:

- są wypełnione czytelnie, według niezmienionego wzoru określonego w załączniku,
- są kompletne oraz zawierają jasne i wyczerpujące odpowiedzi na wszystkie postawione pytania.

Wnioski powiatowych urzędów pracy o przyznanie środków na realizację projektów w ramach Programu należy składać do dnia 12 czerwca 2007 roku, w dwóch egzemplarzach, w sekretariacie odpowiedniego terenowo wojewódzkiego urzędu pracy. Wnioski, które wpłyną po tym terminie, niezależnie od daty stempla pocztowego - nie będą brały udziału w

ocenie i nie będą odsyłane wnioskodawcom. Odpowiedzialność za terminowe dostarczenie wniosku spoczywa na wnioskodawcy.

Listy rankingowe z ocenami i załączonymi wnioskami należy przekazać do sekretariatu Departamentu Rynku Pracy MPiPS do dnia 20 czerwca 2007 roku. Minister podejmuje decyzję w sprawie przyznania środków z rezerwy Funduszu Pracy na realizację projektów w ramach Programu *Praca dla Młodych - Dobry Start* do dnia 30 czerwca 2007 roku.

Realizacja projektów w ramach Programu *Praca dla Młodych - Dobry Start* może rozpocząć się nie wcześniej niż po otrzymaniu decyzji o przyznaniu środków. **Projekty nie mogą trwać dłużej niż do dnia 31 grudnia 2007 roku.**

5. Sprawozdawczość

Po zakończeniu realizacji każdego projektu w ramach Programu samorządy powiatowe przygotowują sprawozdania, zgodnie ze wzorem określonym w Załączniku Nr 3, zawierające w szczególności informację o:

- kosztach realizacji projektu,
- przebiegu realizacji projektu, w stosunku do planu,
- wykorzystanych metodach i formach realizacji działań (zrealizowanych Indywidualnych Planach Działania, zastosowanych formach aktywizacji i instrumentach rynku pracy),
- liczbie i charakterystyce jakościowej uczestników projektu, w odniesieniu do planu,
- efektywności zrealizowanego projektu, z uwzględnieniem skutków dla zatrudnienia w okresie do 3 miesięcy od zakończenia projektu.

Sprawozdania będą przygotowane po upływie 3 miesięcy od zakończenia projektu – ze względu na konieczność podania wyników oceny efektywności działań. Dane ze sprawozdań będą w przyszłym roku uwzględniane przy rozpatrywaniu wniosków urzędów pracy o środki z rezerwy z Funduszu Pracy na realizację dodatkowych działań na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej.